

Bakonya, Boda, Bükkösd, Cserdi, Cserkút, Helesfa, Hetvehely, Kővágószőlős, Kővágótöttös

Évközi értékelés az NyMTIT-nél

Interjú Kovács Győzővel, a társulás elnökével

A 2011-es esztendő kétharmadánál járunk, de az év egyik főeseménye, illetve számtalan feladat még a társulás előtt áll. Kovács Győzöt egy kis évközi értékelésre kértük, hogy olvasóink bepillantást nyerjenek az NyMTIT munkájába, annak idei eredményeibe és célkitűzéseibe.

Elnök úr, hogyan tekint vissza az idei év eddigi eredményeire, az elvégzett munkára?

Az idei esztendő is szép feladatokat tartogatott és tartogat még a számunkra. A napi rutinból természetesen kiemelkedik a lakossági kommunikáció, amelyre az elmúlt hónapokban is nagy hangsúlyt fektettünk. A Tájéoló című újság, a Videó hírlevél, az NyMTIT Gyorsinfo és az egyéb felületek mind ezt szolgálják. Fontosnak tartottuk azt is, hogy polgármestertársainkkal együtt mi is továbbképezzük magunkat, beszerezzük azokat az információkat és tapasztalatokat, amelyek más országokban állnak rendelkezésre. Jártunk Spanyolországban is, ahol sok érdekes dolgot láttunk az ottani társulások működésében, és örömmel mondhatom, hogy a kommunikáció terén mi mintha előrébb járnánk. Az El Cabrilban lévő hulladéktároló és a környezetben található települések meglátogatása mellett, bepillantást nyerhettünk az ENRESA munkájába is – Spanyolországban ez a szervezet felelős a radioaktív hulladékok, valamint a kiegészítő nukleáris üzemanyag kezeléséért és végleges elhelyezéséért. Erről az útról a Tájéoló előző számában már beszámoltam.

Fontos megemlíteni, hogy ebben az évben is kikértük a Magyar Tudományos Akadémia szakvéleményét a kutatással kapcsolatban, mert minél több nézőpontból vizsgálják a terveket, annál nyugodtabb lelkiismerettel állhatunk az ügy mellé. A lakosság véleménye ugyancsak fontos, emiatt van szükség a két évente megrendezett közvélemény-kutatásra is, amelyet márciusban tartott az RHK Kft. a nyugat-mecseki térségben. Én úgy gondolom, hogy jó eredményeket olvashattunk ki az elemzésekből, ezek igazán akkor lehetnének ennél csak jobbak, ha a kutatómunkálatok a helyszínen is beindulnának, mert az emberek szemében ez tudna nagyobb hitelt adni a programnak. Mindent egybevetve úgy

A társulás elnöke nagy hangsúlyt fektet a nemzetközi kapcsolatokra is

gondolom, hogy hasznos és jó munkát végzünk, és ezt alátámasztják az adatok is, például a fukusimai baleset hatására is csak minimális változások voltak az eredményekben. Az RHK Kft. szakemberei által a felmérés előtt megrendezett tájékoztató körút minden település hasznára volt, általában meg is teltek a termek.

Ami igazán örömteli, hogy a fiatalokkal, a gyermekekkel is tudunk foglalkozni. Áprilisban, a szokásokhoz híven, Hetvehely adott otthont a VII. Niels Bohr fizika- és kémia-versenynek. Az eseményen mind a kilenc NyMTIT tagtelepülés részt vett általános iskolás 7–8. osztályos tanulóival. Boda győzelmére külön is büszke vagyok, de minden település kitett magáért.

A június végén elfogadott új Atomtörvény milyen módon érinti a társulás életét?

Az új Atomtörvényre kitérve, habár vannak még nyitott kérdések, amelyek tisztázása a következő hetek fontos feladata lesz, megállapíthatjuk, hogy társulásunk sikeresen működött együtt a másik három, az RHK tevékenységében érintett térséggel, valamint magával a hulladékkezelővel. Az emberek hétköznapijaiban a törvényi változtatások nem avatkoznak be. A kommunikáció és a településfejlesztés jövőjét biztosítottak látom.

(Folytatás a 3. oldalon)

A J Á N L Ó

Megérett a feladatra

Nős Bálint lassan tíz éve tagja a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. szakembergárdájának. Az idei évtől a Stratégiai és Mérnökiroda vezetésével bízták meg a társaságnál. Vele beszélgettünk az idáig vezető útról, a munkáról és a családról.

(5. oldal)

Új Atomtörvény: a tájékoztatás és a településfejlesztés jövője biztosított

A június végén, az Országgyűlés által elfogadott törvénymódosítás megerősíti az Országos Atomenergia Hivatal szerepét, lehetőséget teremt a kiegészítő fűtőelemek újrahasznosítására, és szigorítja a nukleáris létesítmények őrzésével kapcsolatos szabályozást.

(6. oldal)

Valódi alternatívák?

Állandó vendégszerzőnk, Szentgyörgyi Zsuzsa villamosmérnök, a Magyar Mérnök Akadémia tagja ezúttal az alternatív energia használhatóságának nehézségeiről és az atomenergia használatának szükségességéről értekezik.

(7. oldal)

Tiszteletadás a bányászoknak

Jó szerencsét! – hangzott a jól ismert bányász-köszöntés május 28-án, a bakonyi Helytörténeti Múzeum udvarán, a volt II-es és V-ös üzemi dolgozók hagyományos bányász-majálisán. A bányászhimnusz hangjai után Varga István, Bakonya polgármestere köszöntötte a jelenlévőket.

(8. oldal)

FALVAK HÍREI

BAKONYA

Június második hétvégéjén került megrendezésre a hagyományos gyerek- és falunapi rendezvénysorozat. A délelőtti programok a gyerekeknek szólnak, volt légvár, ügyességi játék, lövészet, délután pedig kulturális programokkal várták a település és a környék lakóit.

A Helytörténeti Múzeum udvarán szociális blokk – női és férfimosdók – kialakítását tervezi az önkormányzat, a DMTA pályázati forrás és önerő felhasználásával.

Szeptember 4-én bányásznap megemlékezésre és koszorúzásra kerül sor a Helytörténeti Múzeum udvarán.

BODA

Az önkormányzat és a Kertbarát Klub képviselői részt vettek a pellérdi júnálison, ami egyben a szomszéd települések találkozója is. A helyszínen szarvaspörkölttel és egy pohár bodai borral kínálták meg a betérőket.

Augusztus 20-án a szabadidőparkban és a sportpályán került megrendezésre a Baranya Megyei Polgárőr Sportnap. A Mecsek-alja Horgász Egyesület szervezésében augusztus 20-án horgászverseny is volt, nevezni a helyszínen lehetett. Minden érdeklődőt sok szeretettel várt a rendezőség.

A finnországi Ylivieska városában járt Kovács Győző polgármester a Szentlőrinc-Szigetvár „Szinergia Leader” közösség képviseletében, ahol megbeszélést folytatott a finn „Rieska Leader” közösség vezetőivel. Bodán, a falu testvértelepülésével kötött megállapodás értelmében egy „multifunkcionális szaunaház” megépítésére kerül sor 2012-ben. Az ehhez szükséges faanyag kivágását, szállítását és az építkezést a finn település végzi.

BÜKKÖSD

Befejeződtek Bükkösd csatornázási munkálatai. A beruházás lehetővé tette, hogy a településen megvalósuljon a kommunális szennyvíz korszerű, az előírásoknak megfelelő gyűjtése, kezelése, ártalmatlanítása. Az építési munkálatok január 14-én kezdődtek és a június 4-i falunapon megtörtént az ünnepélyes átadás is. Az eseményen részt vett Pichler Imre, a térség országgyűlési képviselője.

Befejezéséhez érkezett az általános iskola felújítási munkálata, amelynek keretében sor került a teljes akadálymentesítésre, a nyílászárók cseréjére, az épület külső szigetelésére, valamint színezésére és térburkolásra.

Egy talajszondás hőszivattyú üzembe helyezésével megkezdődött az óvoda fűtési rendszerének korszerűsítése. Az önkormányzat pályázati pénzt is nyert a projekthez.

CSERDI

A helyi zöldséges csarnok ünnepélyes átadására került sor július 6-án a településen. Az eseményen részt vett Dr. Czomba Sándor államtitkár, országgyűlési képviselő is. A most átadott üzletben a helyben megtermelt áruk eladására nyílik lehetőség.

Augusztus végén megkezdődött az önkormányzati területeken a burgonya betakarítása, valamint hamarosan befejeződik a bér munkaprogram is.

„Cserdi egyensúly” címmel beszélgetéseket tervez az önkormányzat a környékbeli polgármesterek és civilek bevonásával.

CSERKÚT

Június 25-én rendezték a hagyományos falunapot. Az eseményen volt horgászverseny, a gyerekeknek légvár és körhinta, a közös ebéd után a helyi és környékbeli művészeti csoportok is bemutatkozhattak.

A közmunkaprogramban részt vevők segítségével elvégezték a nyári karbantartási munkálatokat: a fűnyírást, ároktisztítást.

A Cserkúti Horgász Egyesület szervezésében nyári horgásztábor került megrendezésre. Az egyhetes táborban 30 gyerek vett részt a településről és a környékéről.

HELESFA

Befejeződtek a legújabb beruházásokkal kapcsolatos munkálatok a településen. Többek között elkészült a falubusz számára épített garázs, a járda és a térburkolat is.

Befejezéséhez közeledik a „Tó projekt”. Az átadást szeptember végére tervezi az önkormányzat.

A közmunkaprogram segítségével 13 fő foglalkoztatására van lehetősége az önkormányzatnak.

HETVEHELY

A szennyvízhálózat építésének munkálatai augusztus végére az utolsó szakaszhoz értek.

FALVAK HÍREI

A svájci partnertelepülés, Rafz küldöttsége tett látogatást a településen. Ennek eredményeként, anyagi támogatásukkal az önkormányzat üzembe tudta helyezni a tavaly ajándékba kapott kisbuszt.

A Hetvehelyi Horgász Egyesület horgászházát épített a tóparton. Az épületet, a nemzeti ünnephez kapcsolódóan, augusztus 20-án adták át.

KÖVÁGÓSZÖLŐS

A kiviteli terveknek megfelelő ütemben haladnak a Fő tér átalakítási és felújítási munkálatai. Július hónapban az általános iskola nyílászáróinak cseréjét, külső hőszigetelését és fűtőkorszerűsítését is elvégezték, közel 18 millió forint értékben.

Idén is megtartották a Pécsi Tudományegyetem Medgyessy Ferenc Művészeti Műhelyének nyári alkotótáborát az önkormányzat és a Zsongorkó Baráti Kör támogatásával.

Az önkormányzat pályázatot nyújtott be az általános iskola energiafelhasználásának csökkentése érdekében.

KÖVÁGÓTÖTTÖS

A Petőfi utca északi oldalának közművesítéséhez szükséges vízjogi engedélyt megkapta az önkormányzat, így elkezdődhetnek a kivitelezési munkálatok.

Az önkormányzat megfelelő anyagi forrás segítségével minden iskoláskorú gyermek tanévkezdését támogatta.

Az idei évi egyetemi és főiskolai felvételi eredmények alapján, a településről 10 fiatal kezdheti meg felsőfokú tanulmányait.

Augusztusban is összeült az NyMTIT

Az ülésen az Atomtörvényé és a Tájéoló Napé volt a főszerep

Augusztus 11-én tartotta idei harmadik gyűlését az NyMTIT, a kövágószőlősi tájékoztató irodában. Az ülésen részt vettek a társulás tagtelepüléseinek polgármesterei, valamint Szabó Attila, az RHK Kft. kommunikációs irodájának vezetője. A napirendi pontok ismertetése után Kovács Győző, az NyMTIT elnöke röviden összefoglalta az elmúlt időszak főbb eseményeit, majd sor

került a napirendi pontok megtárgyalására. A polgármesterek elsőként a DDOP 2009-es pályázatával kapcsolatos feladatokat vitatták meg, majd az Atomtörvény módosításával kapcsolatos kérdések átgondolására került sor. Az ülés második részében az októberi Tájéoló Nap programjáról és az elvégzendő feladatokról esett szó.

(Folytatás az 1. oldalról)

Évközi értékelés az NyMTIT-nél

Interjú Kovács Győzővel, a társulás elnökével

Mit tartogat még az idei esztendő, milyen lesz az idei Tájéoló Nap?

Idén október 1-jén tartjuk az év egyik, számunkra legfontosabb eseményét, a Tájéoló Napot. A már nyolcadik alkalommal megrendezett tájékoztató napnak javában zajlanak az előkészületei. Az ismeretterjesztő tanácskozás előtti napon játékos szellemi vetélkedőt is szervezünk a tagtelepülések diákcsoportjai számára, amelynek Cserdi ad otthont. Majd magán a Tájéoló Napon az RHK szakemberei és vendég előadói, valamint jómagam és kollégám tartunk előadást. A délutáni programon a hagyományosan ilyenkor megtartott szüreti fesztiválé lesz a főszerep, amelynek keretén belül ötven erdélyi magyar teszi le az állampolgári esküt.

Ami még a jövőt illeti, azt egy együttműködési megállapodás aláírásával alapoztuk meg nemrégiben finn partnertelepülésünkkel. Terveink szerint egy multifunkciós kulturális „szaunaházat” építünk fel közösen itt, Bodán. A faanyagot már szárítják hozzá, jövőre szállítják ide, és még abban az évben el is készül közös művünk, amelyet ajándékba

kapunk finn partnereinktől. Ami a következő időszakban fontos feladat, hogy megtaláljuk Dr. Schindler Andrea, Boda és a társulás jegyzőjének utódját, ő ugyanis távozik tisztségéből, pályafutását más településen, egy város jegyzőjeként folytatja. Munkáját nagyra értékeljük, és sok sikert kívánunk neki új munkahelyén. A megüresedett tisztségre pályázat útján keressük utódját.

Leszükítve a kérdéseket településére, Bodára, miről érdemes onnan beszámolni?

A már fent említett témák természetesen az általam vezetett települést is érintik, a Tájéoló Napra nagy szeretettel várjuk a meghívottakat, a szüreti fesztiválra pedig minden érdeklődőt. Fontos, hogy idén is sok minden épült-szépült, most például a temetőkerítésünket építjük tovább, pályázati forrásból, de a korábban már említett „szaunaház” megépítése lesz a következő nagy projekt itt helyben. Természetesen igyeksznék mi is minél többet pályázni, hogy az itt élő emberek komfortosan, jól érezzék magukat lakhelyükön.

NYMTIT NYÁR KÉPEKBEN

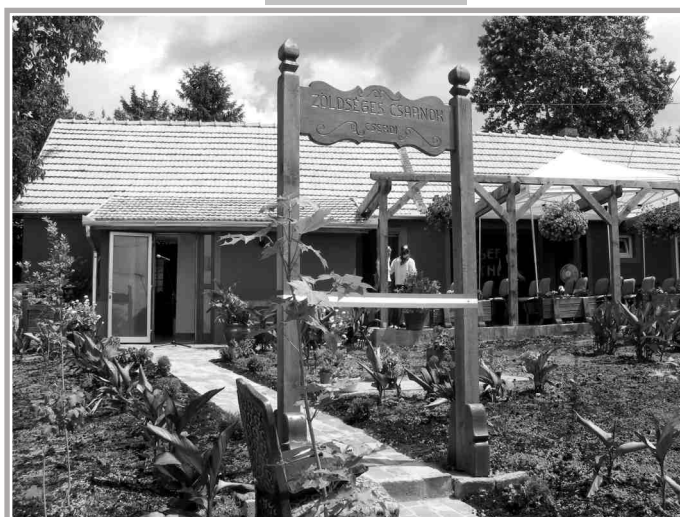
Bükkösdön a fogathajtás is szerepet kapott a település napján

Igazán jó bangulat kerekedett Kővágószőlősen is a falunapon

A térség fiataljai is zenéltek a kővágótöttösi orgonaavatás napján

A Cserdiben átadott zöldséges csarnok műves bejárata július óta várja a vásárlókat

Bakonyán júniusban rendezték meg a hagyományos gyerek- és falunapi rendezvénysorozatot

Júliusban tizenhatodik alkalommal került megrendezésre a Medgyessy Ferenc Művészeti Műhely nyári alkotótáborra

Megérett a feladatra

Nős Bálint lassan tíz éve tagja a **Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. szakembergárdájának**. Az idei évtől a **Stratégiai és Mérnökiroda** vezetésével bízták meg a társaságnál. Vele beszélgettünk az idáig vezető útról, a munkáról és a családról.

Kérem, meséljen a fiatalkoráról, milyen tanulmányokon keresztül vezetett az út ide?

Pécen születtem, az általános és középiskolai tanulmányaimat is ott végeztem. Mindig is a reál tantárgyak, természettudományos tárgyak érdekelték: a fizika, a kémia, a matematika, és nagyon szerencsésnek mondhatom magam, mert mind az általános iskolában, mind pedig a középiskolában kiváló pedagógusoktól leshettem el, tanulhattam el ezeknek a tárgyaknak a fortélyait. Ez alapvetően meghatározta az irányultságomat, így ezen területek irányába orientálódtam. Itt sikerélményeim is voltak, mert jól szerepeltem a különböző tanulmányi versenyeken ezekből a tárgyakból, ami további motivációt jelentett, és még inkább a természettudományok irányába terelt. Így végül a felsőoktatási intézmények közül is a fizika területén keresgéltem, és a jelentkezési lapomat a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem mérnök-fizikus szakára adtam be első helyen, ahová fel is vettek. A diplomámat is itt szereztem.

Itt, az egyetemen már szakirányt is választott?

A harmadik évtől kezdődően volt lehetőség specializációra. Éltem az egyetem különleges adottságával: a Természettudományi Kar Nukleáris Technikai Intézete egy oktató-reaktort üzemeltetett, és a nukleáris technika szakirányt választottam, ebbe az irányba mentem tovább. A negyedik, ötödik évben már speciális szakterületi tárgyakat hallgattunk elsősorban, és a diplomamunkámat is a Nukleáris Technika Tanszéken készítettem.

Az RHK Kft.-vel már ekkor megismerkedhetett, itt is kezdte el pályafutását?

Nagyon szerencsésen alakult a pályafutásom, hiszen még ötödéves egyetemista voltam, amikor 2002-ben megkeresték az egyetemem az RHK akkori vezetői azzal, hogy ajánljanak nekik egy frissen végző hallgatót, akit felvehetnének a társasághoz. A választás végül rám esett, engem ajánlottak. Elmentem egy interjúra az RHK budaörsi központjába, ahol Buday Gábor műszaki és tudományos igazgató, valamint Ormai Péter főmérnök hallgattak meg, és végül alkalmasnak találták. Így az egyetem elvégzése után, szinte azonnal el is kezdtem a munkát. Gábor és Péter voltak a mentoraim, akiktől rengeteget tanultam a „szakma” fortélyairól.

Milyen munkái voltak itt kezdetben?

Alapvetően engem a biztonsági értékeléssel kapcsolatos feladatok elvégzésére vettek fel. Tehát a radioaktív hulladék-tárolók biztonsági

Nős Bálintot ambiciózus szakembernek ismerik kollégái

elemzésével és értékelésével kapcsolatos munkákba kezdtem bekapcsolódni. Az első időszak a tanulás volt, próbáltam felvenni a ritmust, és nagyon nagy hangsúlyt fektettek a képzésemre is. Nemzetközi kitekintést is kaptam, amelynek segítségével rövid idő alatt sok tapasztalatot, ismeretet gyűjtöttem, és ez is segített abban, hogy bekapcsolódhassak az aktív munkavégzésbe. Aztán foglalkoztam még a radioaktív hulladékok és a kiégett fűtőelemek jellemzőivel, az üzemanyagciklus zárásának stratégiai kérdéseivel, sugárvédelemmel és minden apróbb feladattal is, amit ezeken a területeken delegáltak a számomra.

Aztán teltek az évek, és az idén Önt bízták meg a Stratégiai és Mérnökiroda vezetésével. Milyen feladatai vannak ennek a szervezeti egységnek?

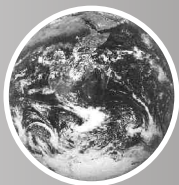
Az Atomtörvényben az RHK Kft. számára meghatározott feladatok végrehajtásának műszaki, tudományos háttértámogatását biztosítjuk. Ez elsősorban szakvélemények, elemzések készítésében jelenik meg. Ezek mellett pedig legújabb feladataink közé tartozik, hogy az új projektek műszaki és gazdasági megalapozását és előkészítését is elvégezzük majd. A lényeg, hogy biztonságos, műszakilag jól előkészített, gazdaságilag optimális megoldásokat tudjunk javasolni, amelyeket a projektek megvalósítási szakaszában az eltervezett ütemtervnek megfelelően meg lehet valósítani. Ezenkívül az előkészítő tevékenység keretében a stratégiai döntések megalapozását is nekünk kell majd elvégeznünk.

A nyugat-mecseki kutatások kapcsán milyen feladatokkal kell számolni?

A bodai program, tehát a nagy aktivitású hulladékok és a kiégett fűtőelemek végleges elhelyezése lesz a legfontosabb feladatunk a jövőben, és mivel itt még csak az előkészítő szakaszban járunk, mindenképpen nagy szerepe lesz a Stratégiai és Mérnökirodának. A korábbi évek munkáinak tapasztalatait összegyűjtve, azok bázisán elindulva kell meghatározni a kutatási irányokat, amelyek végrehajtásával elérhető lesz az a cél, hogy kijelöljük a felszín alatti kutatólaboratórium helyét. A további vizsgálatokat innen folytatnánk le, és ha az eredmények megfelelőek lesznek, utána reményeink szerint megvalósulhat a mélygeológiai tároló.

Mivel tölti az idejét, ha éppen nem dolgozik? Család, hobbi?

Gyermekkoromban aktívan horgásztam, nagyon jól éreztem magam a vízparton. A horgászatot később versenyszerűen is űztem, ez sok élményt adott nekem. Szeretem a sportokat, elsősorban a labdajátékokat, de amióta családom van, természetesen nekik szentelek több időt. Feleségemmel – aki egri születésű – és két gyermekemmel Pakson élünk, ahová sikerült beilleszkednünk, és nagyon jól érezzük magunkat. Botond fiam ötéves, Dalma lányom két és fél, és családuk hamarosan egy újabb taggal bővül, ugyanis nemsokára megszületik harmadik gyermekünk, egy kisfiú. A gyerekek rengeteg örömet nyújtanak, és remélem, hogy az ifjúkori hobbijaim által nyújtott élményeket nemsokára velük együtt élhetem át újra.

30 éve működik Európa első föld alatti kutatólaboratóriuma

Belgium 1974-ben döntött arról, hogy az országban képződő kiégett fűtőelemeket saját területén fogja véglegesen elhelyezni. Több-éves kutatóprogram eredményei alapján úgy látták, hogy az úgynevezett Boom Clay (Boom-agyag) alkalmas lehet egy mély-geológiai tároló befogadására. A Boom Clay egy átlagosan 100 m vastag, plastikus viselkedő, víz hatására jelentősen megduzzadó, 30 millió éves agyag, amely tulajdonságaiban leginkább a magyar kiscelli agyaghoz hasonlít.

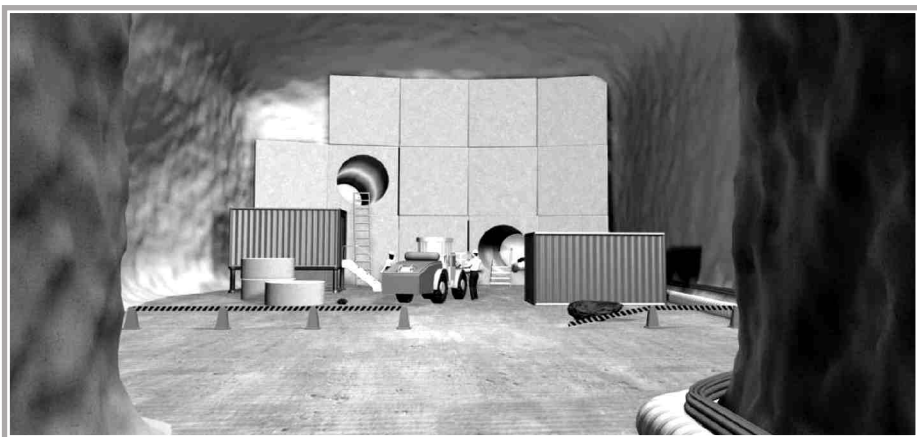
1978-ban a kutatási program irányítói elhatározták, hogy a Boom Clay-ben, 245 m mélyen kialakítanak egy olyan kutatólaboratóriumot, amelyben természetes helyén, természetes környezetében vizsgálható maga a Boom Clay mint befogadó kőzet, és azok a jelenségek és folyamatok is, amelyek egy tároló élettartama során fellépnek, illetve lezajlanak. 1981-ben elkészült a föld alatti laboratórium első aknája és az ehhez kapcsolódó keresztvágat. Már maga a térképezés is egy kísérlet volt, mert meg kellett határozniuk azt a bányászati módszert, amely a legalkalmasabb egy plastikus agyagban történő térképezéshez. Ennek keretében először például lefagyasztották a bányászati munkák által érintett térrészt, aztán később a megszerzett ismeretek alapján fokozatosan felhagytak a fagyasztással.

1981-től napjainkig folynak különböző kísérletek a HADES nevet viselő kutató-

laboratóriumban. E munkákban rendszeresen részt vesznek többek között a francia, svéd, finn és svájci társszervezetek is. A HADES-ben folyó legújabb kísérlet keretében (előzetes demonstrációs kísérlet a nagy aktivitású radioaktív hulladék agyagban történő elhelyezéséhez) egy 30 m hosszú és 2,5 m átmérőjű vágatban a befogadó kőzetet a vágatfalon felfűtik 80 fokra. Ugyanis az itt elhelyezett kiégett fűtőelemek erre a hőmérsékletre melegítik majd fel a környezetüket. A felfűtés 2009-ben kezdődött, és várhatóan 2019-ig tart majd. A felfűtés és a lehűlés során azt vizsgálják, hogy a hulladék-elhelyezés hatására a befogadó kőzetben végbemenő változások milyen jellegűek és kiterjedésűek, miként hatnak a befogadó kőzet legfontosabb tulaj-

donságaira, és a lezajló folyamatok milyen összetett modellel vagy modellekkel írhatóak le. A kísérlet megtervezése, előkészítése 2004-ben kezdődött, és a befejezése 2030 körül várható.

Az évforduló alkalmából az ONDRAF/NIRAS (a belga RHK) ez év május végén konferenciát szervezett Antwerpenben „Föld alatti kutatási laboratóriumok szerepének változása a radioaktív hulladék-tárolók kutatása során” címmel. A konferencián 15 országból 147 szakember vett részt, köztük Nagy Zoltán, az RHK Kft. vezető geológusa. A konferencián elhangzott előadások jelentős segítséget nyújtanak a Bodai Aleurolit Formációban (BAF) majdan létesítendő kutatólaboratórium kutatási programjának összeállításához is.

Koncepció már a Nyugat-Mecsekben is van

Új Atomtörvény: a tájékoztatás és a településfejlesztés jövője biztosított

A június végén, az Országgyűlés által elfogadott törvénymódosítás megerősíti az Országos Atomenergia Hivatal szerepét, lehetőséget teremt a kiégett fűtőelemek újrahazsnosítására, és szigorítja a nukleáris létesítmények őrzésével kapcsolatos szabályozást.

A nemzeti fejlesztési miniszter indítványának kétharmados többséget igénylő részét 238 igen szavazattal, 51 ellenében, míg az egyszerű többséget igénylő paragrafusokat 313 igen szavazattal, 11 nem ellenében fogadta el az Országgyűlés. A képviselők a törvény sürgős kihirdetését is kérték az államfőtől.

A jogszabály részben előkészület az új atomerőmű-projekthez azzal, hogy az épülő nukleáris létesítményekre is kiterjeszti a felügyeleti díj megfizetését. A módosított törvényben nagyobb hangsúlyt kap a hatóság ellenőrző szerepe. Ugyanakkor a nukleáris létesítmények vezetőinek döntési szabadsága bővül. Az engedélyezés a korábbi többlépcsős helyett egyetlen eljárás lesz, és csak azokhoz az átalakítási tevé-

kenységekhez lesz szükség hatósági engedélyre, amelyek működő üzembe való beavatkozást igényelnek.

A jövőben azokon a településeken, ahol nukleáris létesítmények vannak, illetve az ezek szomszédságában lévő települések által létrehozott önkormányzati társulások a Nukleáris Pénzügyi Alapból területfejlesztésre már nem kaphatnak pénzt, de településfejlesztési célra igen, és az alapból finanszírozhatják a tájékoztatást, valamint a veszélyhelyzet megelőzésének költségeit. A módosítással a nukleáris biztonság területén meg kívánt kiemelni szintű szakmai tudás előzetes értékelését független, szakmai testület, a Magyar Mérnöki Kamara végzi – derül ki a dokumentumból.

A módosított törvény szigorúbb állóképességi feltételeket szab a nukleáris létesítmények fizikai őrzésében részt vevők számára, és lehetővé teszi az eddigieknél hatékonyabb elektronikus megfigyelő rendszer bevezetését.

Az Országgyűlés már júniusban elfogadta a törvényt

Valódi alternatívák?

Olvasóim talán még emlékeznek, néhány hónapja arról írtam, hogy valóságos reneszánsz előtt áll a nukleárisenergia-termelés, sorra tervezik, sőt már építik is az új reaktorokat. És aztán jött március 11., a szinte hihetetlen erősségű japán földrengés és az óriási cunami. Katasztrofális állapotba került a fukusimai erőmű hat reaktora közül négy, jelentős mennyiségű és intenzitású nukleáris sugárzás szabadult a környezetbe, főként a térség legfontosabb táplálékának, a halaknak fő életterébe, a tengerbe. A világ megborzadt a tragédiától, a politikusok egy része pedig örömmel csapott le a lehetőségre, hogy ezeket a veszélyeket kihasználva választási győzelmekhez jusson vagy próbáljon jutni a jövőben. Elsősorban ezzel magyarázható a német kormányzó erők döntése is, hogy szinte azonnal leállítottak hét reaktort, és századunk harmadára teljesen be akarják szüntetni a nukleárisenergia-termelést.

Igazán kiváló ötlet, bár némileg ellentmondásos, hiszen Németország nem fekszik hatalmas tektonikus lemezek találkozáján, mint Japán, és ezért a kiemelkedően nagy erősségű földrengések is ritkák náluk, nem is szólva a cunamiról. De vajon hogyan fogják ők és más „antinukleáris” országok pótolni a kieső villamos energiát?

Kőolaj, földgáz? Az olaj nemigen jöhet számításba. Egyrészt erősen terheli elégetése a környezetet, de ennél lényegesebb, hogy igencsak fogyóban van. Egyre kedvezőtlenebb helyekről kell felhozni az olajat (tengerek mélyéből, örök jég honából vagy olaj- és homokpalákból, ám ezek a kitermelések maguk is szennyezik a környezetet). Eközben a közúti és légi közlekedés étvágya szinte csillapíthatatlan. A gáz ígéretesebb, tisztább is, egyike lehet a helyettesítő megoldásoknak – egészen addig, amíg ez is végszélén el nem fogy.

Hanem vannak örök, állandóan *megújuló természeti források*! Víz, napsugár, szél, tengermozgások (árapály, hullámzás), biomassza és a föld mélyének hője is.

A víz, illetve a belőle nyerhető energia kétségtelenül az egyik leglényegesebb megújuló forrás. Nem minden ország veti el, mint nálunk történt. Norvégia villamos energiájának csaknem egészét vízerőművek adják, Dél-Amerikában vagy Kínában óriási létesítmények (például a híres Itapú, illetve a gigantikus Három Szoros erőmű) szolgálják ki az igényeket. De lehet helyi törpe erőműveket is létesíteni kisebb vízfolyásokon. Előnye, hogy tiszta, gyakorlatilag nem terheli a légkört szén-dioxiddal, és az üzemanyag gyakorlatilag ingyen van. Hátránya, hogy tartós szárazság idején nem működik (Spanyolországban ez történt két-három éve, nagy ellátási gondokat okozva). Amellett megzavarhatja a föld alatti vízháztartást és a környezet élővilágát is. Viszont sokoldalúan használható energia-termelésen kívül egyéb célokra is (például hajózás, öntözés, rekreáció).

Fontosak a megújuló energiával kapcsolatos kutatások, de az ellátásbiztonságot még jó ideig az atomenergia garantálja

Napsugárzás. A nap ugye mindig süt – kivéve, amikor nem: éjjel, rossz időben, vagy a sarkokhoz közeli térségekben szinte egész télen. A napkollektorok hatásfoka (annak mértéke, milyen arányban lesz a sugárzás energiájából villamos energia) nem kedvező, 12-15% körül jár. Az eszközök gyártástechnológiája erősen környezetterhelő, és az élettartamuk általában nem haladja meg a tíz évet. A tömeges hasznosítás tetemes területet igényel, és a tárolás ugyancsak gondot jelent (akkumulátorok). Az óriási naptornyok elsődlegesen sivatagos, sok napsütéssel bíró térségekben alkalmazhatók, hazánk például aligha lehet alkalmas ilyenekre.

Hatalmas a területigényük a *szelet* befogó erőműveknek is. Előnyük, hogy ez esetben is ingyen kapjuk az üzemanyagot, amellet a hatásfokuk sokkal jobb, mint a napsugárzást hasznosítóknak. Hátrányuk a drága beruházás, a zajhatások (káros infrahangok), az élővilág, főleg a madarak zavarása, és az is, hogy a szél kiszámíthatatlanabb, mint a napsugárzás. Magyarországon például az év 8760 órájából csak mintegy 1200-1500 órában fúj hatékonyan hasznosítható szél. Németország e tekintetben jobb helyzetben van nálunk, mert a tengerről a síkságokon keresztül szinte egyenletes és állandó irányú szelet kapnak. A németek világelsők a szélenergia hasznosításában, ám náluk is gond a tárolás. Vagyis ha sok energia termelődik, akkor tárolni kell, például szivattyús vízerőműben. Ha meg kevés, akkor onnan kell kivenni. Ez nemcsak környezetvédelmi probléma, hanem jelentős többlet-beruházási gond is.

Az *árapályt*, a *hullámzást* kihagyom, nálunk ugyanis, tenger hiányában, szóba sem jöhet. A *geotermikus* energia pedig legfeljebb rásegítésre elég, amellet egyáltalán nem tisztázottak a környezetre gyakorolt hatásai (a föld alatti vízkészletek egyensúlyának megzavarása, a visszabocsátott víz tisztasága stb.).

Nagyon fontos lehetőség a *biomasszából* nyerhető energia. Egyelőre úgy tetszik, a nagy reményekkel beharangozott biodízel és

bioetanol esetében inkább csak negatív eredményekről lehet beszámolni: az e célra termesztett anyagok a mezőgazdaságtól vesznek el területet, tehát a világon amúgy is szűkös élelmiszer-termeléstől, vagy éppen fákat, erdőket vágnak ki miattuk, továbbá a gyártás nem barátságos a környezethez, és drága is, csak állami támogatásokkal tartható életben. Fontosabb a szemét, hulladék energetikai vagy fűtési célú felhasználása, de ez kevés a nagy tömegű ellátást adó atom-energiának akár részleges pótlására is.

Mindent összevetve, úgy tetszik, hogy az atomenergia legalább a század közepéig nem helyettesíthető a tömeges villamosenergia-termelésben. A természeti erőforrások hasznosítása kiváló kiegészítő, rásegítő lehetőség, különösen, ha a tudomány eredményeinek alkalmazásával tökéletesítik a berendezéseket és rendszereket. Ez viszont nem vágyálom, hanem reális cél, minthogy szerte a világban nagy erővel folynak ilyen célú kutatások és alkalmazási fejlesztések.

Dr. Szentgyörgyi Zsuzsa villamosmérnök, a Magyar Mérnök Akadémia tagja

Államtitkári dicséret

A zöldészes csarnok átadása
fontos állomás volt a település életében

„Csak együtt és egymásért lehet a jövőt építeni” hangzott el Cserdiben július 6-án, ahol ünnepélyes keretek között átadták a település új zöldészes csarnokát. Az eseményen részt vett dr. Czomba Sándor, a Nemzetgazdasági Minisztérium államtitkára, országgyűlési képviselő, Pichler Imre, a térség országgyűlési képviselője, dr. Győrvári Márk, Szentlőrinc város polgármestere, a Szentlőrinci Többcélú Kistérségi Társulás elnöke, Kovács Győző, a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás elnöke, valamint a környező települések polgármesterei és a meghívott szervezetek képviselői.

Bogdán László, Cserdi polgármestere ünnepi beszédében összefoglalta az idei esztendő legfontosabb feladatait, az elvégzett munkákat és eredményeket, amelyekre méltán büszke lehet Cserdi lakossága. „Ma már azt mondják Cserdire, hogy ez az a hely, ahol az emberek összefogtak és

itt az ember a legfontosabb. Azt szeretném elérni, hogy ez a közösség a kistérség közössége legyen” – zárta beszédét a polgármester.

dr. Czomba Sándor, a Nemzetgazdasági Minisztérium államtitkára avatóbeszédében kiemelte, hogy milyen fontos az emberek összefogása, együttgondolkodása, és az, hogy az akaratból eljussunk a megvalósításig is. Erre jó példának tartotta ezt az eseményt is, amely oly fontos volt a falu számára. „Nekünk az a dolgunk, hogy támogassunk minden olyan kezdeményezést, ami segít a helyben élőknek abban, hogy megtalálják a boldogulás lehetőségét ott, ahol élnek” – ezzel a gondolattal zárta az államtitkár.

A nemzetiszínű szalag átvágása után a település lakói hivatalosan is birtokba vehették a zöldészes csarnokot, ami a tervek szerint nagyban segíti a helybeliek minél jobb ellátását, a helyben megtermelt élelmiszerek árusításával.

Orgonafelújítás összefogással

„Orgonán játszani annyi, mint az örökkévalóság megérzéséből és megértéséből fakadó erőt kinyilvánítani” – ezzel – a Widor-idézzettel invitálta Kővágótöttös képviselőtestülete és a civil szervezetek közössége a település lakóit és a környékelieket a helyi katolikus templom négyes számú Angster-orgonájának restaurálása utáni felszentelésére. Az eseményen részt vettek a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás meghívott polgármesterei, a felújítást végző Pécsi Orgonaépítő Manufaktúra Kft. munkatársai, dr. Szili Katalin országgyűlési képviselő és Hajdók Judit orgonaművész, aki a hangszer újrahangolását végezte.

„Több évtizedes álma vált valóra Kővágótöttös lakóinak” – kezdte ünnepi beszédét Lévai Sándor polgármester, hisz a település templomának orgonája – amit 1870. szeptemberében Zsinkó István kővágószőlősi plébános rendelt 800 Ft

értékben a pécsi Angster József műhelyéből – az I. világháborúban a homlokzatból rekvirált ónsípok miatt már nem tudta teljesíteni feladatát.

„Ünnepelni úgy jó, akár családban, akár közösségben, ha minél többen összejövünk, és ez ma így van a településen” – folytatta Lévai Sándor. Ezt követően megemlítette a Pécsi Orgonaépítő Manufaktúra Kft. nagyszerű hozzáállását, mert a település lakosainak lehetőséget nyújtottak, hogy megtekinthessék a munkálatokat is. A felújítás sok pénzbe került – pályázati források, saját erő, szponzori támogatás –, de külön köszönet és elismerés illette azt a 83 helyi lakost is, akik erejükhez mérten támogatták a munkálatokat.

Dr. Szili Katalin országgyűlési képviselő ünnepi beszédében a helyi közösségek erejét emelte ki, utalva a kővágótöttösi emberek összetartó erejére, amit mi sem bizonyít jobban, mint hogy ezekben a szűkös időkben is igyekeztek támogatni az orgona

A szép és rendezett templom
megérdemelte már a felújított orgonát

felújítását. Az orgonát ünnepi szentmise keretében Hamzau Relu plébános szentelte fel, ezt követően pedig Hajdók Judit orgonaművész előadásában Bach- és Liszt-művek csendültek fel a templomban.

Tiszteletadás a bányászoknak

Jó szerencsét! – hangzott a jól ismert bányász-köszöntés május 28-án, a bakonyai Helytörténeti Múzeum udvarán, a volt II-es és V-ös üzemi dolgozók hagyományos bányászmaijálásán. A bányászhimnusz hangjai után Varga István, Bakonya polgármestere köszöntötte a jelenlévőket. Beszédében elmondta, hogy az idei évi rendezvény egy kicsit ugyan szerényebb volt, mert anyagi lehetőségeik korlátozottak voltak, de ez nem akadályozta a lelkes készülődést. A legfontosabb feladatnak Varga István azt tartotta, hogy megtalálják azt a szervezeti formát, amelynek segítségével a következő években is megrendezhető lesz az esemény.

Hideg József, a Mecsekérc Zrt. képviseletében rövid összefoglalást adott a mecseki érckitermelés és feldolgozás múltjáról, felvázolta az utódvállalat mai feladatait és megemlítette a jövő esetleges lehetőségeit is. A szakember kiemelte, hogy minden tiszteletet megérdemelnének azok a volt kollegák, akik az érc kitermelésén, dúsításán, szállításán dolgoztak. A Mecsekérc Zrt.-nek, mint jogutód vállalatnak, erkölcsi kötelessége minden olyan rendezvény támogatása, ami a bányászathoz

vagy annak hagyományaihoz tartozik – fejezte be mondandóját Hideg József.

A megemlékező beszédek után került sor a bányászlelkmű megkoszorúzására. A jelenlévők nevében Varga István polgármester is koszorút helyezett el, de számos civil szervezet és magánember hozta a megemlékezés virágait. A hivatalos programok után, terített asztal mellett folytatódott a rendezvény, ahol a bakonyai

Ismét rengetegen tették tiszteletüket a bányásztalálkozón

önkormányzat vendégeként egy tál ízletes étel és egy pohár bor mellett idézhették fel a megjelentek a szép, de nagyon küzdelmes múltat.

KISTÉRSÉGI LAP

Kiadja a Noguchi Porter Novelli
(1054 Budapest, Szabadság tér 7.)
Felelős kiadó a kft. ügyvezető
igazgatója. Szerkeszti
a szerkesztőbizottság.
Készült a Ferling PR Kft.
közreműködésével.
Nyomás: V-TESA Bt.

ISSN 1786-0563